

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра політології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика і техніка політологічних досліджень

Галузь знань

01 «Соціальні і поведінкові науки»

052 «Політологія»

Затверджено на засіданні
кафедри політології
Протокол № 2 від “26” серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика і техніка політологічного дослідження
Викладач (-і)	Доцяк Ігор Іванович
Контактний телефон викладача	050 433 34 32
Е-mail викладача	i_docyak@ukr.net ; ihor.dotsiak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Вівторок 15.00 – 17.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
«Методика і техніка політологічних досліджень» є нормативним курсом для спеціальності "Політологія" і вивчається в першому семестрі IV року навчання. Вивчення курсу спрямовано на формування компетентностей щодо проведення прикладного політологічного дослідження та представлення його результатів. Вивчення цього курсу сприяє формуванню наукового світогляду, демократичної політичної культури, розумінню трансформаційних процесів у сучасному українському суспільстві та необхідності національної консолідації в умовах російської військової агресії. Практичні заняття, передбачені дисципліною, покликані забезпечити якісне самостійне формування студентами умінь критичного мислення, аналізу політичних процесів, здатності формулювати та відстоювати свої політичні та світоглядні позиції, політичній соціалізації особистості.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета викладання дисципліни – підвищення освітнього рівня, формування практичних навичок та вмінь для самостійного проведення політологічного дослідження. Навчальна дисципліна передбачає опанування певного дослідницького інструментарію, засвоєння методологічних парадигм політичної науки. Студенти в процесі вивчення курсу повинні оволодіти методикою та технікою політологічного дослідження, емпіричними методами збору, фіксації та обробки інформації, основами інтерпретації та оприлюднення результатів дослідження. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: - основні методологічні підходи дослідження політичних явищ та процесів, які використовуються в сучасній політичній науці; - особливості використання кількісного та якісного контент-аналізу при політологічному дослідженні інформаційних джерел; - характер використання методу моделювання для прогнозування розвитку політичних процесів; - особливості узагальнень та типологізації в результаті обробки даних політологічного дослідження; - способи і форми подачі отриманої в результаті дослідження інформації, особливо у вигляді графічних зображень; - характер написання, види та вимоги до підсумкових документів політологічного дослідження;	
4. Програмні компетентності	
<u>Інтегральна компетентність</u> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки	

Загальні компетентності:

ЗК-1 Знання предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК-5 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК-2 Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

СК-4 Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

СК-7 Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності, в тому числі з урахуванням потреб забезпечення сфер національної безпеки держави.

СК-8 Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

СК-9 Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефаківців..

5. Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні оволодіти наступними компетентностями:

РН-5 Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

РН-9 Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

РН-11 Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

РН-14 Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

РН-15 Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

РН-16 Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобом масової інформації, експертам з інших галузей знань. до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.

Уточнені результати:

- здатність використовувати кількісні та якісні методи проведення прикладного політологічного дослідження;
- вміння застосовувати соціологічні методи вивчення політичних явищ та процесів, зокрема анкетування, інтерв'ювання, фокусоване групове інтерв'ю;
- проводити моделювання розвитку відносин політичних акторів;
- аналізувати політичні процеси та функціонування політичних інститутів, як на місцевому так і на загальноукраїнському рівні;
- застосовувати теоретичні знання в процесі роботи в дослідницькій групі;
- на належному науково-теоретичному рівні готувати підсумкові документи

політологічного дослідження.				
6. Організація навчання				
Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції		30		
семінарські заняття / практичні / лабораторні		30		
самостійна робота		120		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
VII	052 політологія	IV	Н	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	прак. заняття	сам. роб.
Тема 1 Методика і техніка політологічних досліджень як навчальна дисципліна.		2	2	8
Тема 2. Сутність наукового пізнання. Особливості та види політологічного дослідження.		2	2	10
Тема 3. Методологічні підходи політологічного дослідження.		4	4	12
Тема 4.Методика. методологія та техніка політологічного дослідження		2	2	10
Тема 5.Система організації та проведення політологічного дослідження		2	2	8
Тема 6.Інформаційні база політологічного дослідження		2	4	12
Тема 7. Аналіз документів в дослідженні політичних явищ і процесів.		4	2	10
Тема 8. Використання соціологічних методик у дослідженні політичних процесів та ситуацій		4	4	12
Тема 9. Експертні оцінки в дослідженні політичних явищ та процесів..		2	2	8
Тема 10. Вивчення політичних процесів за допомогою прикладного моделювання		2	2	10
Тема 11. Використання методу ухвалення рішень для аналізу політичних ситуацій та процесів.		2	2	10
Тема 12. Аналіз даних та підготовка підсумкових документів політологічного дослідження		2	2	10
ЗАГ.:		30	30	120
7. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

	90 – 100	A	відмінно	зараховано	
	80 – 89	B	добре		
	70 – 79	C			
	60 – 69	D	задовільно		
	50 – 59	E			
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	
	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	
Вимоги до письмових робіт	1.Логічна послідовність та чіткість у викладенні матеріалу; 2.Повнота та обґрунтування відповідей на поставлені запитання; 3.Самостійність мислення, критична оцінка тієї чи іншої концепції, співвідношення їх з іншими; 4.Викладення своєї позиції або обґрунтованого приєднання до вже викладеної концепції чи думки; 4.Вміння робити висновки з розглянутих питань; 5.Вміння аналізувати джерела.				
Семінарські заняття	Загальні критерії оцінювання: “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами				
Самостійна робота та індивідуальне завдання	Самостійна робота здобувача є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою самостійної роботи є вдосконалення навичок і вміння працювати з науковою літературою та джерелами. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем здійснюється у вигляді тестового контролю.				

	Індивідуальне завдання – написання есе на запропоновану тему
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент, який не виконав завдання, що виносилися на самостійну роботу, в установлений термін та отримав менше 25 балів за поточний контроль направляється на талон №2. До того часу, він має виконати/доопрацювати завдання та подати їх на перевірку викладачу.
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль – іспит : Письмова робота (в білеті по 4 питання, з яких 1-3 (теоретичні) оцінюються максимально по 15 балів, четверте - тестове – 5 балів. Загальна кількість – 50 балів . Загальна оцінка, яка максимально становить 100 балів, виводиться на основі суми балів, отриманих за поточний та підсумковий види контролю.

8. Політика навчальної дисципліни

Студент зобов'язаний добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, які виносяться на практичні заняття та самостійну роботу. вчасно виконати письмове завдання (підготовка реферату; виконати підсумковий тест у зазначений день.

Академічна доброчесність:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Кодексу честі ПНУ <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача кожного вівторка о 15.00.

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, UdeMy, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника(введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>.

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

9. Рекомендована література

1. Байме К. Політичні теорії сучасності / Клаус фон Байме Пер. З нім. М.Култаєвої та М.Бойченка. Київ: Стилос, 2008. 396 с
2. Бурдяк В.І. Теоретичні і методологічні проблеми політологічних досліджень. Част. I – II Чернівці: Рута, 2007. 56 с.
3. Горбатенко В. П. Політичне прогнозування: теорія, методологія, практика /В. П. Горбатенко. К.: Генеза, 2006. 400 с.
4. Доцяк І.І. Методика і техніка політологічних досліджень: Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 052 «Політологія». «Політологія. Національна безпека». Видання друге, доповнене. Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2024. 45 с.
5. Кирилюк Ф. М. Новітня політологія / Ф. М. Кирилюк. К. : Центр учбової л-ри, 2009. 564 с.
6. Короткий оксфордський політологічний словник / Пер. з англ.; За ред.І. Макліна, А.Макмілана. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2005. 620 с.
7. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
8. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
9. Основи громадянського суспільства та політичних знань : навчальний посібник ; за заг. ред. В. І. Бортнікова. –2-ге вид., випр. та доп. Суми : Університетська книга. 2023.646 с.
10. Паніото В., Харченко Н. Методи опитування: Підручник. К.: Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 342 с.
11. Klymonchuk, V., Matviiienkiv, S., Boychuk, I., Dotsiak, I., & Trebyk, L. (2023). The role of mass media in the information security public management system: El papel de los medios de comunicación en el sistema de gestión pública de la seguridad de la información. Cuestiones Políticas, 41(78), 612-627. <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4178.42>
12. Ellinas A. The Interview Method in Comparative Politics: The Process of Interviewing Far-Right Actors. Government and Opposition. 2021. DOI:10.1017/gov.2021.58.
13. Hafner-Burton E., Haggard S., Lake D., Victor D. The Behavioral Revolution and International Relations. International Organization. 2017. Vol. 71. S. S1. P. S1–S31

Викладач _____ Ігор ДОЦЯК